

Europas flyktingkris

moraliska

En recension, en reflektion och en uppmaning till protest.

Han kom just hem. Från två veckor på Sjöräddningssällskapets Gula Båtarna i Medelhavet. Som återigen blev Dödens hav hans sista natt på uppdrag. Bara fem räddade av 14; fyra saknade (två barn och två män) och fem i plasticsäckar. För de fem överlevande väntar inlåsning i läger bakom stängsel och taggtråd.

"Jag hoppas att vi inte om 30 år kommer att se på det vi gör mot flyktingar nu, som vi i dag ser på vad vi lät ske under andra världskriget", skrev han till oss på Facebook; **Jonas Malmryd** från Göteborg.

Hans uppdrag på Gula båtarna råkar sammanfalla med införandet av de nya reglerna mellan EU och Turkiet. Förra gången han var i tjänst räddades 150 människor och fördes i säkerhet. Han vet inte vad som hände dem efter att de nådde grekisk hamn, men det gör han nu. De sätts i läger för att föras tillbaka dit de kom ifrån. Nu utan sina döda familjemedlemmar, vänner eller reskamrater.

Vad är det vi gör?

Kanske är det Jonas berättelse som gör att jag inte känner mig lika positiv till *De skyddsbehövande* på Folkteatern i Göteborg, som den unisona rösten av recensenter. Och de berättelser – som jag möter i mitt arbete som aktivitetssamordnare för integration i Munkedal. XY som fått avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd, trots dödshot hemma och en mördad farbror, som inte hann undan; med en son på snart två år som han aldrig sett – hans fru var gravid när han flydde. I 22 månader har han suttit på förläggning och

väntat på besked. Eller ZB, 17 år, som förlorade hela sin familj på Dödens hav och fått nej till uppehållstillstånd, eller MA, 16, som såg sin moster bli den sista att drunkna innan italienska kustbevakningens insats.

Eller som de barn som haft svårt att koncentrera sig i skolan för att en kusin dött i en bombräd, eller att mamma avlidit i cancer flera hundra mil bort, eller att föräldrarna försvunnit efter att de utvisats ur Iran till Afghanistan, ingen kontakt, ovisshet. Eller de unga pojkar som fått nej och ska skickas iväg hem – till ett hem som inte finns. Eller till ett land som ser dem som otrogna förrädare, vilket medför dödshot. Fäder, mödrar med resten av familjen i något läger långt borta. När man har dessa öden så nära och står där maktlös inför dem, då fastnar skrattet i halsen.

För Elfriede Jelineks *De skyddsbehövande – en pjäs om nästan allas Europa*, är en galen och rasande uppgörelse, som tar grotesk humor till hjälp för att vi ska härda ut att fejsa konsekvenserna av Europas flyktingpolitik. På sant Jelineks vis i en text med fantastiska ordvändningar, som rätt speglar det vi håller på med. Bedömer och dömer ut vilka som får komma, vilka som inte släpps in, vilka som får stanna. Och måste dom vara så många?

Där "människovärdet" dyker upp på scenen som ett skadedjur under soffan, jagas rätt på och stängs in i en säck, och pucklas på.

Folkteatern har tagit fasta på det absurda, i en uppsättning som leker med Elfriede herself. I prologen dyker hon upp och vill ändra, så som hon kommit med nya textavsnitt in i det sista. Och herr Norén vill vara med och förvånas över att Jelinek inte vet vem han är. Folkteaterns egen inramning till uppsättningen.

Så får Evin Ahmad igång timglaset och spelet är igång. Med effektfulla talkörer, Anders Tolergård ikädd toga och bekväma

platåskor när Jelinek varvas utan skarv med passager ur Aiskylos tusenåriga tragedier. En mycket blå (!) tjur med princessan Europa på sin rygg knuffas in i centrum. Historiskt användes namnet Europa först om just det grekiska fastland – som flyktingarna inte längre får beträda.

Scenografin är dråplig, musiken lekfull och effektfull – men det hjälps inte. Folkteatern gör inte Jelinek full rättvisa. Hennes kaskader av ord måste sitta, måste flöda fritt. Föreställningen känns ännu (den 6 april) ofärdig. Och det duger inte. Inte med Jelinek och inte med ett i grunden så allvarligt tema. Det måste sitta som en smäck. Förhoppningsvis kommer det. Med draghjälp från tyngdare som Birgitta Ulfsson, Iwar Wiklander och Maria Lundqvist som kommer in som gästartister.

För all heder åt pjäsvalet. Någonstans måste vi få vädra vår frustration, vår skam över hur Europa behandlar 'de skyddsbehövande'.

Se Sjöräddningens klipp om en räddning på [Gula båtarna](#) i Medelhavet.

Skriv under uppropet [Folkkampanj för asylrätt](#) – innan 20 april.

Text: Maria Wallin

Bild: Peter Lloyd, Jonas Malmryd

PS

UNHCR anser att det är fel att sätta asylsökande människor i en slags fängsligt förvar, Europa går emot de principer om mänskliga rättigheter som råder över hela världen. Europas stater borde stå upp för de mänskliga rättigheterna, inte bryta mot dem, säger Filippo Grande i SVT:s Agenda. Grande är FN:s nytillträdde flyktingkommissarie och chef för flyktingorganet UNHCR.